

Неординарні прийоми та техніки для стимулювання пізнавальної діяльності школярів, які зацікавлять школярів із перших хвилин уроку та утримуватимуть їхню увагу протягом всього заняття. <https://cutt.ly/YJNZyJ5>

Французька мова:

Навчальні матеріали для вчителів французької мови, з використанням актуальних подій у Франції та світі <https://tinyurl.com/ybxs1zms>
<https://tinyurl.com/ybgtd3ow> <https://espacevirtuel.emdl.fr>

Допоміжний сайт з вивчення французької мови <https://www.zerodeconduite.net>

PROFLE+ – навчальна онлайн платформа для вчителів французької мови

<https://www.ciep.fr/formation/profle-plus> <http://www.cned.fr/inscription/8PFLEDEX>

Відкриті курси (МООС) для викладання французької мови

<https://mooc.cavilam.com> / IFOS навчальна платформа для викладання

професійної французької мови <https://ifos.institutfrancais.com>

Тетяна Мороз, Лариса Луценко, методисти НМЦ професійного розвитку керівних та педагогічних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького ОППО

Математична освітня галузь

На сучасному етапі розвитку суспільства завданням педагогів є формування в учнів ядра знань, на яке будуть накладатись уміння цими знаннями користуватися, а також цінності та навички, що знадобляться випускникам української школи у професійному та приватному житті.

З першого вересня 2022 року в школах України учні п'ятих класів розпочинають працювати за новим Державним стандартом базової загальної освіти, що забезпечує реалізацію Концепції Нової української школи. У Концепції наголошено на суб'єктності учіння, необхідності оволодіння учнями способами навчальної діяльності, досвіді взаємодії з іншими людьми.

Метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Нині у світовій практиці ефективність освіти пов'язується з реалізацією компетентнісного підходу. Математична освітня галузь володіє освітнім потенціалом, необхідним для формування кожної ключової компетентності.

Внеском математичної освітньої галузі у формування компетентності спілкування державною мовою є уміння, що виробляється в процесі навчання математики, – лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; у компетентність спілкування іноземними мовами – зіставляти математичний термін чи буквене позначення з його походженням з іноземної мови; в основні компетентності у природничих

науках і технологіях – моделювати процеси, що відбуваються в навколишньому світі; в інформаційно-цифрову компетентність – діяти за алгоритмом та складати алгоритми; у компетентність уміння вчитися – доводити правильність певного судження та власної думки; у компетентність ініціативність і підприємливість – здійснювати раціональний вибір; у соціальну та громадянську компетентності – робити висновки з отриманих результатів розв’язування задач соціального змісту; в обізнаність та самовираження у сфері культури – естетично зображувати фігури, графіки, рисунки; в екологічну грамотність і здорове життя – ощадливо користуватися природними ресурсами.

До ключових компетентностей належать і *математична компетентність*, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв’язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини.

Базові знання з математики включають наступні змістові лінії: методологія математики; числа і вирази; рівняння і нерівності; функції; геометрія і вимірювання геометричних величин; координати і вектори; дані, статистика та ймовірність.

Компетентнісний потенціал математичної освітньої галузі та базові знання зазначені в [додатку 7](#).

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння: читати з розумінням, висловлювати власну думку усно й письмово, критично та системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв’язувати проблеми, співпрацювати з іншими тощо.

Вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі зазначені в [додатку 8](#) і передбачають, що учень:

	Обов’язкові результати навчання здобувачів освіти
Досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв’язувати із застосуванням математичних методів	● вирізняє серед проблемних ситуацій ті, що розв’язуються математичними методами ● Виокремлює подібні ситуації ● Досліджує проблемну ситуацію, отримує дані, перевіряє достовірність даних ● аналізує дані, описує зв’язки між ними, подає дані у різних формах ● Добирає дані, потрібні для розв’язання проблемної ситуації ● визначає, що саме може бути результатом розв’язання проблемної ситуації
Моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для	● добирає, впорядковує, фіксує, перетворює звукову, текстову, графічну інформацію математичного змісту, зокрема в

розв'язання проблемних ситуацій	цифровому середовищі ● Перетворює, представляє та поширює інформацію математичного змісту з використанням різних засобів, зокрема цифрових ● Шукає альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації ● добирає, впорядковує, фіксує, перетворює звукову, текстову, графічну інформацію математичного змісту, зокрема в цифровому середовищі. Визначає компоненти математичної моделі проблемної ситуації та взаємозв'язки між ними ● будує математичну модель проблемної ситуації, використовуючи визначений математичний апарат ● формулює та відображає у зручній для сприйняття формі результати розв'язання проблемної ситуації, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій ● представляє результати розв'язання проблемної ситуації, пояснює їх застосування
Критично оцінює процес і результат розв'язання проблем	● Оцінює необхідність і достатність даних для розв'язання проблемної ситуації ● Визначає недостатність чи надлишковість даних для розв'язання проблемної ситуації ● Оцінює різні способи розв'язання проблемної ситуації ● Обирає математичну модель до стандартної ситуації
Розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою	● визначає та описує зв'язки між математичними об'єктами та об'єктами реального світу ● пов'язує різні елементи математичних знань і вмінь, робить висновки, підкріплює свою думку аргументами ● використовує математичні поняття, факти та запропоновану послідовність дій для розв'язання проблемних ситуацій ● виконує операції з математичними об'єктами та використовує різні форми представлення інформації

	● використовує необхідне приладдя та інформаційно-комунікаційні технології ● володіє математичними термінами та символами, доцільно використовує їх ● висловлюється змістовно, точно, лаконічно
--	---

Для реалізації змісту математичної освітньої галузі в Типовому навчальному плані для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою у 5 класі визначено кількість годин: мінімальна – 4 год/тиждень, рекомендована – 5 год/тиждень та максимальна – 6 год/тиждень. Заклад загальної середньої освіти самостійно визначає кількість навчальних годин на вивчення математичної галузі у межах заданого діапазону. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може збільшувати, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може зменшувати, включно до мінімального показника.

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Важливо, що заклад освіти під час формування переліку цих програм має враховувати низку чинників, а саме:

- особливості та потреби учнів певного закладу в досягненні обов’язкових результатів навчання;
- потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм;
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв’язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо;
- раціональне використання навчального часу.

Перелік модельних навчальних програм, презентації модельних програм, підручники та додаткові матеріали за покликанням:

https://docs.google.com/document/d/1iXr9U3iZCQQPfESUptL2ZILqm95xfofJ3cqASB_DNVw/edit?usp=sharing

Спираючись на вибрану модельну навчальну програму, вчитель може розробити навчальну програму предмету, яка має містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідною модельною навчальною програмою.

Навчальна програма – документ, що визначає послідовність досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (інтегрованого курсу), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної

кількості годин, необхідних на їх провадження, та затверджується педагогічною радою закладу освіти.

[Навчальна програма не має копіювати модельну: що спільного й різного в цих програмах | Нова українська школа \(nus.org.ua\)](#)

03 червня 2022 року [оголошено результати вибору](#) закладами загальної середньої освіти підручників для 5 класу, поданих на конкурсний відбір підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників у 2021-2022 роках (5 клас). Рекомендуємо звернути увагу на результати вибору, можливість друку підручника, відповідно до вибраної освітнім закладом модельної навчальної програми.

«Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти» - [наказ МОН](#) України 01 квітня 2022 р. № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».

Основна мета **оцінювання** навчальних досягнень учнів — зрозуміти, наскільки заплановані та отримані результати навчання збігаються. Для ефективного планувати й організації оцінювання, педагоги мають розрізняти **види оцінювання**, знати їхню мету, критерії та методи.

[Орієнтовний перелік інструментів формувального оцінювання](#) подано в «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»».

Досвід пілотування. Участь у пілотуванні НУШ у 5 класі взяли такі освітні заклади: гімназія №1 імені Володимира Крисицького м. Хмельницького, гімназія №2 м. Хмельницького, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс №3 у складі «ЗОШ I-III ступенів та ліцею», Старокостянтинівська загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Старокостянтинівської міської ради, навчально-виховний комплекс «Спеціалізована школа I-III ступенів, ліцей «Успіх» м. Славути.

Працювали за двома модельними навчальними програми: «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.) і «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.Василишин М. С., Милян А. І., Працьовитий М. В., Простакова Ю. С., Школьник О. В.), які упроваджувалися в рамках інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 02 квітня 2021 року №406. Педагоги відмічають плідну співпрацю з авторами модельних програм та навчальних матеріалів.

З дослідженням пілотування НУШ за I півріччя можна ознайомитись за покликанням: [Як учителі оцінили результати пілотування НУШ – дослідження | Нова українська школа \(nus.org.ua\)](https://nus.org.ua)

Інструментарій для досягнення мети та ефективної роботи учнів на уроках математики які використовувались у пілотних класах НУШ такі: проектна робота (робота в групах); дослідницька робота (роз'язування задач прикладного характеру з сучасним і цікавим для учнів змістом); мейкерство (орігамі); використання моделі навчання «Перевернутий клас»; інтернет-ресурс Matific; участь в інтернет-олімпіадах з математики.

Методичний поради́к для учителя.

При переході дитини з початкової школи до 5-го класу різко збільшується рівень навчального навантаження, змінюється характер завдань та взаємостосунків з більшою кількістю вчителів. Посилюється важливість вміння дитини самій організовувати власну діяльність.

Діяльнісна форма компетентностей НУШ — результати, які вимагають активної діяльності: «уміє і застосовує», «обчислює, аналізує, будує, трансформує», «досліджує», «аналізує дані та зв'язки між ними, оцінює їх достовірність та доцільність використання», «перетворює текстову інформацію математичного змісту в таблиці та діаграми», «будує математичну модель, використовуючи вирази, рівняння, нерівності, графіки та інші форми представлення моделі», «користується креслярськими інструментами та інформаційно-комунікаційними технологіями для розв'язання проблемної ситуації».

Особливості реалізації діяльнісного підходу.

Принцип цілеспрямованості навчання ставить такі вимоги: «переводити» цілі навчання у внутрішні мотиви та пізнавальний інтерес учнів; забезпечувати усвідомлене виконання навчальних дій; проектувати проміжні та кінцеві результати навчання; конкретизувати основну мету навчання в завданнях; показувати учням перспективи успішного навчання.

Мотиваційна обумовленість. Проблема мотивації є однією із найважливіших у дидактиці.

Учителі можуть зіграти ключову роль в забезпеченні мотивації й заохоченні своїх учнів. Звісно, це значно легше сказати, ніж зробити, оскільки у кожного мотивація своя. Спробуйте застосовувати наведені в матеріалах методи, щоб мотивувати своїх учнів і спонукати їх виявити властивий їм потенціал

(<https://osnova.com.ua/21-ideya-dlya-motivatsii-uchniv-vid-teachthought-staff/>)

Діяльнісно зорієнтовані завдання побудовані на актуальному для учнів матеріалі, моделюють практичні життєві ситуації, мають особливу структуру (часто включають різні ілюстративні або умовно-графічні зображення), задають практичну діяльність.

Також педагогам важливо робити [уроки математики цікавими і продуктивними](#).

З метою підготовки вчителів математичної освітньої галузі до роботи в Новій українській школі Хмельницьким ОІППО проведено тренінги, навчальні

семінари, круглий стіл, консультації. Навчання у формі семінарів-тренінгів пройшли 600 вчителів математики області.

Людмила Гринчук, методист НМЦ професійного розвитку керівних та педагогічних працівників установ і закладів дошкільної та загальної середньої освіти Хмельницького ОІППО

Природнича освітня галузь: 2022-2023 н.р.

Освітня реформа «Нова українська школа» у новому 2022-2023 навчальному році стартує у **базовій школі** за новим Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

На основі Державного стандарту розроблена Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235), що включає:

- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- варіанти типових навчальних планів;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Відповідно до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (додаток 1) загальний обсяг навантаження для вивчення **інтегрованих курсів природничої освітньої галузі становить:**

на тиждень: рекомендована - 2 год;	на рік: рекомендована - 70 год;
мінімальна - 1,5 год;	мінімальна - 52,5 год;
максимальна - 3 год.	максимальна - 105 год.

Заклад освіти самостійно (п.26 Державного стандарту) визначає навчальне навантаження в межах діапазону від «мінімального» до «максимального». У типових навчальних планах навантаження орієнтоване на **рекомендований** навчальний час.

Природнича освітня галузь реалізується через інтегровані курси для 5-6 класів:

- «Пізнаємо природу»;
- «Природничі науки»;
- «Довкілля».

До кожного курсу створено модельні навчальні програми.

Модельна навчальна програма – документ, що визначає **орієнтовну** послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст інтегрованого курсу (навчального предмета) та види навчальної діяльності учнів. Всі модельні навчальні програми природничої освітньої галузі розроблені на основі Державного стандарту базової середньої освіти та:

- ґрунтуються на визначених стандартом ціннісних орієнтирах;